

۲۰۱۶/۱۲/۰۳

آصف بهاند

«وسله گرځول سنت دي»؟

«چي چنگيز ورته د خپل جومات امام شي
شني لوخري يي جندي ځکه د بام شي
چي هر څه په لمبو وسوخي پاڅه شي
دا وطن چي څومره سوخي، هومره خام شي»

(ممتاز ارمان)

رون اندو د رسنيو په مرسته دا خبره تر ډيرو پوري رسولي ده چي په يوه لويه غونډه كې يو چا وسله گرځول د دين د احكامو يوه برخه گڼلي ده:

«وسله گرځول سنت دي»؟

(د مولانا صبور له ارشاداتو څخه)

د ۲۰۱۶ کال د دسمبر په دويمه مي د فيسبوک يوه يار (بناغلی نثار احمد صالح) په خواشینی سره دا توري ليکلي وو:

«مولانا صبور وايي ماشوم ته قلم او وسله دواړه بايد ورکړل سي. نوموړی وايي وسله گرځول سنت دي، که مور قلم ورکوو؟ نو وسله هم بايد ورکړو چي له کوشنيوالي ورسره عادت سي. اوس نو د اسلام مقدس دين، امريکا بد نام کړی، که مولانا صبور؟ لعنت د خدای دې درباندي وسي»

د دې تورو لوستلو زبنت ډير خوا بدی کړم، نو مي سمدلاسه بناغلي نثار احمد صالح ته داسي وليکل:

بناغلی نثار احمد صالح!

سلامونه او نيکي هيلي مي ومنه، هيله ده هر څه بڼه وي.

که د مولانا صبور د خبرو لينک را ته وليري، مندوی به يم:

«وسله گرځول سنت دي...»

په دې عصر کې ځان بدمرغه گڼم چي دا توري يا اورم، يا يي لولم او...

بناغلي صالح سمدلاسه بيرته را ته وليکل:

«استاده سلامونه»

دا خبره يي کابل کي يو کنفرانس کي کړي وه. د جمعيت اصلاح يو غونډه وه.

حميد هڅاند يي په اړه تفصيلي ليکنه کړي ده.

ما تاسو د هڅاند صاحب پر هغه ليکنه مينشن کړلاست

نوري خبري هم سته.»

ما چي کله د بناغلي هڅاند ليکنه پرانستله او ومي لوستله، د پام وړ ټکي يي دا دي:

«...مولوي صيب و ويل: غرب او د غرب دلالان، سيکولران او ليبرالان وايي ماشوم ته وسله مه ورکوئ، ماشوم ته قلم ورکړئ. ده له مسخري په ډکه لهجه و ويل چي دا نو په گوره کي د زهرو ورکړه ده. ده استدلال وکړ چي قلم هم بڼه شی دی، خو بي له توپکه قلم هيڅ شی هم نه دی. ده و ويل چي توپک که بد وای، غريبانو به نه لرل. ده و ويل ، **د وسلې گرځول سنت کار دی**، ځکه نو قلم دي هم ماشوم ته ورکول شي، او وسله هم.

زه حيران شوم چې مولوي صيب څنگه خلک په يو علمي کنفرانس کې تشويقوي چې ماشوم ته د وسلې ورکول سنت او بناء ضروري کار دی. ايا خلک تشويقول چې هم پخپله وسله واخلي او هم يې ماشومانو ته ورکړي، پخپله افراط، جنگ او تاوتریخوالي ته لاره نه هواروي؟

مولوي صيب استدلال وکړ چې که وسله بده وي، بيا خو نو لاس هم بد دی؛ ځکه په لاس هم بد کار کېدای شي، او په وسله هم. ده و ويل چې د همدې استدلال له مخې دي نو بيا لاس هم قطع شي. خو مولوي صيب دي ته نه دی متوجه چې وسله گرځول د اردو او پوليسو کار دی؛ عام خلک بايد وسلې ته لاسرسی نه ولري؛ ځکه ټولنيز نظم له منځه ځي. بل پلو، د لاس لرل او نه لرل په هيڅ ډول د وسلې له لرلو او نه لرلو سره نه شي تشبيه کېدای. داسې يوه تشبيه د منطق او استدلال څخه ليري ده...»

په کومه غونډه کې چې مولانا صبور «د وسلې گرځول سنت دي»؟ خبره کړې ده، مفصل رپوټ يې د بناغلي هڅاند په ليکنه کې لوستلای شئ چې ما يې پته لږ وړاندې وښودله.

په يوه لويه غونډه کې د گڼ شمير خلکو په غوږونو کې د دې خبرې وړ پوه کول چې وسله گرځول سنت دي، دا څه ډول پيام ليريدولای شي، داسې اشخاص په ښکاره دا ټولنه او دا خلک او په تيره دا اوسنی نسل او راتلونکي نسلونه د جگړې ډنډ او د جگړې اور ته وړ پورې وهي.

زه د نوي نسل د علمي روزنې او د تعليم د عاميدو د يو کلک پلوي په توگه، په زغرده وایم چې د ټوپک او بم په ځای دې نور زموږ ماشومانو، کوچنيانو او نوي نسل ته کتاب، قلم او کمپيوټر لاس کې ورکړل شي؛ ښونځي او پوهنځي ته د تگ زمينه ور ته برابره کړای شي، جگړې ته او په تيره د ورور وژنې نيابتي جگړې ته د ځوانانو هڅول، له ټول عالم سره جفا او جرم گڼم.

زه نه پوهيرم چې د بلې دنيا د ديموکراسۍ د نغاري په پايله کې منخته راوستل شوی دولت ویده دی او که خپله د تازه نيابتي جگړو ډول غږوي او... که داسې نه وي نو ولې د دغو اشخاصو د داسې خبرو مخنيوی نه کوي چې په لومړي گام کې د ټولو خلکو اوبيا د ځوانانو، کوچنيانو او ماشومانو د ذهن په کرونده کې د زهر و تخم کړي، نوي نسل ته د ژوند د اميد په ځای «د مرگ منظر» مخکې ور ته ږدي، د کتاب لوست او کمپيوټر په ځای يې ټوپک اخستلو ته تشويقوي او په خپلو خبرو او بيانو کې په ښکاره او په رڼا ورځ د گڼ شمير خلکو په مخ کې چيغې وهي چې:

«وسله گرځول سنت دي»؟

که رښتيا وسله گرځول سنت وي، بيا نو پوښتنه دا ده چې آیا دا سنت يوازې افغانانو ته په ميراث کې ور رسيدلی دی که نور «عالم اسلام» هم د دې سنت د پر ځای کولو دنده لري؟

زه چې دې خبرو ته د نوي نسل د روزنې د نهضت يو سر سپارلي سپاهي له عينکو او سترگو گورم، نو وایم چې دا له اوسني، راتلونکي او لا نورو څو نسلونو سره داسې جفا ده چې په هيڅ ډول، نه جبيره کيدای شي او نه هم توجه کېدونکي او نه هم ښونکي ده او د دې لويې گناه مسؤليت په لومړي گام کې د دې خبرو ويونکو ته او بيا هغو واکدارانو ته ور له غاړې ده، چې د مخنيوي دنده يې لري، خو مخنيوی يې نه کوي.

څنگه چې ښکاره ده، زموږ په ټولنه کې د پوښتنې څوک نه شته. د همدې آشفته بازار د نرخ و نوا له مخې، مولانا صاحب څه موده وړاندې په افغانستان کې د آزادۍ گټونکي، د تعليم پلوي او نوي ژوند د جوړولو د سر لاري، شاه امان الله په باب هم څه ارشادات وړاندې کړي وو چې په ټوله مانا له ملي گټو او ملي وياړونو سره په ټکر کې وو، هغه وخت مسؤلو کسانو غوږ و نه گراوه، روڼ اندو چې هر څومره نارې سوري وکړي، دولت غوږونه کانه واچول. د مولانا صاحب د ارشاداتو يوه برخه دا وه چې: د شاه امان الله، د تعليمي او پرمختگ پروگرامونو پر ضد د را پورته شوي گود ملا په هکله يې ويل:

«ملا عبدالله ولي و، هر چيرې به چې کيناست ور لاندې به شنو جلگو سر را پورته کاوه او...»

د گود ملا په باب د مولانا صبور د ارشاداتو له خپریدو نه څو شيبې وروسته ځوانانو د گود ملا يو عکس آنلاين کړ، په عکس کې ليدل کيږي چې گود ملا ناست دی، خو تر لاندې مځکه کې نه يوازې دا چې جلگي يا چمن نه دی را شين شوی، بلکې ليدل کيږي چې تر گود ملا لاندې خاورې باديري:

دا ډله خلک او د دوی شا ته پټ اصلي څارونکي او د قوندي ور کونکی غواړي چې افغانان ټول عمر له تعليم نه لري، په وحشت او جگړه کې ژوند وکړي او تل د نورو د نيابتي جگړې د ملا ترلو سرتيرو په شان د دوی قومندي ته چمتو اوسي.

مولانا صاحب وايي چې وسله گرځول سنت دي ، خو دا نه وايي چې نطافت د ايمان جز دی، دا نه ور ته وايي چې تعليم پر ټولو فرض دی او د خپلي پوهې څخه په استفادې سره خپل ځان، خپل چاپيريال، کور، کلی او ښار بايد پاک وساتل شي. د پيرې وروستی علمي **څيړني** د پايلې په خپاره شوي رپيوټ کې ويل شوي چې افغانستان په پنځو لومړيو ککړو هيوادونو کې لومړی ځای خپل کړی دی. او ککړه هوا هغه خاموش قاتل دی چې د تنفس په پايله کې يې په لسگونو او سلگونو ډوله هغه نا روغی رامنځ ته کيږي چې انسان د گور تيارو ته ور ميلمه کوي. او دا ککړه هوا او وروسته پاتيوالی مور ته له څه شي را په برخه شوی؟ د کتاب او تعليم پر ځای، له وسلې او جگړې سره مينه. د همدې خبرې چې **«وسله گرځول سنت دي»؟** او دې ته ورته خبرو د تبليغ پايله ده چې هره ورځ د وينو مزه څکو او د چاودنو او وژنو په نتيجه کې مو د لارويانو پښې د وژل شوو انسانانو په اندامونو لگيږي او يا مو د پوهنتون محصلين په رڼا ورځ په دار **څړول** کيږي.

د مولانا صاحب په دين کې خو د خير، سولې او ورورگلوۍ خبرې هم شته، ولي هغه خلکو ته نه وايي چې د **«وسله گرځول سنت دي»؟** په ويلو او تبليغ سره د جگړې اور ته نور لرگي او تيل ور اچوي. که د مولانا صبور هيله تر سره شوه او دا سنت پر ځای شو چې هر ځوان بايد مسلح وگرځي؛ دې ته هم بايد پام وشي چې:

د پاڼو شميره: له 3 تر 4

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پټه له مور سره اړيکه ټينگه کړئ maqalat@afghan-german.de يادونه: دليکنې د ليکنيزې بڼې پازوالي د ليکوال په غاړه ده ، هيله من يو خپله ليکنه له راليږلو مخکې په څير و لولئ

په وسله دمبوره نه وهل کيږي، د وسلې کار او دنده وژل او ژوند اخيستل دي. خلکو، په تيره ځوانانو ته وسله په لاس ورکول، په لوی لاس جگړې ته د خلکو او نوي نسل وړ پورې وهل دي او جگړه د تيزابو هغه ډنډ دی چې عادي انسانان څه چې لامبورن هم وړ ولويږي، بيرته نه شي وړ نه را وتلای.

د همدې مولانا گانو يوه همفکري به په هره وينا کي چغي وهلي:

« ملت شهيد پرور افغانستان؟ »

دی خپله چغي وهي:

« وسله گرځول سنت دي؟ »

دا او دي ته ورته تبيلغات، په زوره خلک د جگړې ديو ته په غيږو وړ وستل دي. ولي:

ټول عمر جگړه،

ټول عمر مري خښول،

ټول عمر د خوښند، ميندو او ميرمنو د اوښکو سيلاو ته کتل،

ټول عمر شهيد پروري،

ولي؟ تر څو پوري؟ د څه له پاره؟؟؟

که رښتيا وسله گرځول سنت وي، نو په امريکا کي وسله گرځول رسمي جواز لري او هر څوک کولای شي د جواز له مخي وسله ولري او وي گرځوي او پيري امريکايانو دا سنت تر مسلمانانو لا ښه په ځای کړی دی، هغوی ته مولانا گان ولي شنه کافران وايي؟

د کمپيوتر، کتاب او قلم په ځای نوي نسل ته د وسلې د ورکړې تبليغ که مولانا کوي که يي ملا کوي که يي سياستوال کوي که يي بهرنی او که يي کورنی د منلو، زغلو او توجه وړ نه دی.

مور که له وسلې سره مينه کول عامو او تبليغ ورته کوو، پایله يي همدا اوس مالومه ده، يوازي به مري خښو او بس، ځکه په وسله باندې کرل، رييل، ودانول او توليد نه کيږي؛ وسله يوازي د وژلو او ژوند اخستلو

وسيله ده. يوازي د يو هيواد ملي مسلح ځواکونه حق لري چې د وطن، خلکو او عامه نظم د ساتني له پاره وسله وساتي، له ځان سره يي وگرځوي او په اړين وخت کي يي وکاروي.

څلويښت کلنو تجربو ښودلي ده چې زموږ پيري وسله والو هيوادوالو، وسله په نيابتي ډول، د نورو د گټو او د خپل وطن د بربادۍ له پاره گرځولي او کارولي ده، نه د وطن او خلکو د دفاع له پاره.

پای

د پاڼو شميره: له 4 تر 4

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړيکه ټينگه کړئ maqalat@afghan-german.de يادونه: دليکنې د ليکنيزې بني پازوالي د ليکوال په غاړه ده، هيله من يو خپله ليکنه له راليږلو مخکي په څير و لولئ